

ДО
ПРЕТСЕДАТЕЛОТ НА СОБРАНИЕТО НА
РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА
Г-дин Африм Гаши

РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА
REPUBLIKA E MAqedonisE SE VERIUT
СОБРАНИЕ НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА - Скопје
KUVENDI I REPUBLIKES SE MAqedONISE SE VERIUT - Shkup

Датум	21.02.2025		
Број	08/733/3		
Иницијал		Број	Врста
Иницијал		Број	Врста

Предмет:

ИЗВЕСТУВАЊЕ

по добиен допис Бр. 08-733/2 од 10.02.2025 година за
интерпелација Бр. 08-733/1 од 07.02.2025 година, поднесена
од група пратеници за работата на Тања Чачарова Илиевска
член на Судскиот совет на Република Северна Македонија

Почитуван Претседател на Собрание, г-дин Африм Гаши, почитувани пратеници

Во врска со поднесената интерпелација Бр. 08-733/1 од 07.02.2025 година, иницирана од седум пратеници на владеачкото мнозинство против мене, Тања Чачарова Илиевска, за мојата работа како член на Судскиот совет на Република Северна Македонија, благовремено, согласно член 48 од Деловникот на Собранието, го давам моето произнесување преку ова писмено известување.

1.- Поаѓајќи од членот 72 од Уставот на Република Северна Македонија согласно кој, интерпелација може да се постави за работата на секој носител на јавна функција, Владата и секој нејзин член поединечно, како и за прашања од работата на државните органи, група од седум пратеници во Собранието поднеле Интерпелација за мојата работа како член поединец на Судскиот совет. Такви индивидуални интерпелации со идентична содржина, се поднесени и за работата на останатите членови на Судскиот совет, избрани од Собранието.

Интерпелацијата е уставно право на пратениците на Собранието на Република Северна Македонија. Меѓутоа, факт е дека интерпелацијата претставува постапка и инструмент за политичка контрола над Владата или над носител на јавна функција, чија примарна цел е преку неа, да се утврди политичка одговорност на некој носител на јавна функција. Поднесените интерпелации према поедини членови на Судскиот совет на Република Северна Македонија, кои ги избира Собранието, не се во согласност со заложбите на независност на судската власт во однос на законодавната и извршната власт. Затоа, таквиот акт во случајов, претставува еден избрзан и непромислен чекор од група пратеници. Тоа е преседан во македонска парламентарна демократија, што може да доведе до далекусежни последици и невидено лоша практиката во иднина. Поточно, со секоја промена на законодавната и извршната власт, преку интерпелација да се вршат персонални промени во судската власт, со директен притисок врз одредени членови на судската власт, да се повлечат пред истек на мандатот, без да се утврди нивна професионална или етичка одговорност во законски предвидена постапка и пред надлежен орган.

Може ли така, да се очекува пратениците да го искористат своето уставно право и да поднесат интерпелации против судиите на Уставниот суд, затоа што и тие се носители на јавна функција, и тие се избрани од Собранието?

Или, интерпелација да се поднесе према судиите од редовното, управното судство, или пак према обвинителите? И тие се носители на јавна функција.

Каде ни не одвело тоа?

Почитувани пратеници, колку и да се обидуваме да ги прикажете благородни Вашите намери и цели заради кои ја имаме поднесено оваа интерпелација, наведувајќи притоа дека Вашата цел е со смена на петте членови на Судскиот совет да овозможите подобар, поефикасен и независен правосуден систем кој наводно ќе донесе поголема правда за секој граѓанин подеднакво, сепак, не можете да го сокриете фактот дека поднесените интерпелации само за членовите на Судскиот совет, избрани од Собранието, не може да ја променат состојбата во судството во насока на подобро и да ги

решат реалните проблеми кои со години наназад постојат. Поднесените интерпелации претставуваат акт на директен упад на законодавната власт во судската власт, како што впрочем е оценето и од надворешни фактори, меѓународната заедница, вклучително и ЕУ и голем дел од стручната јавност, кои го следат нашето правосудство.

2.- Интерпелацијата поднесена према мене, према мојата работа како член поединец во Судскиот совет, во кој одлуките се носат со мнозинство гласови, според својата содржина, е премногу општа, конфузна, нејасна и повеќе упатува на колективна одговорност, како да е интерпелација за Судскиот совет, а не за член поединец на Судски совет.

На таквата интерпелација и недостасува индивидуализација на мојата работа со барем малку опис во што се состои мојата одговорност за лошата состојба во судството и во Судскиот совет, што ја споменуваат подносителите на интерпелацијата, за да можам јас, како засегната страна конкретно да се произнесам. Ова особено, што во интерпелацијата се споменуваат имиња на други колеги, но не и моето име, нема анализа на моите постапки и одлучувања по некои од предметите опишани во Интерпелацијата, па во таков случај, навистина е тешко и речиси невозможно, индивидуално произнесување за слабостите на колективното тело во кое одлуките се носат со мнозинство гласови од 13-те членови на Советот со право на глас. Ниту една одлука не била донесена, ниту можела да се донесе само со мојот глас, па дури ниту со гласовите од исите пет члена избрани од Собранието, а против кои е поднесена интерпелација. Затоа, покренувањето на интерпелација само против петте члена на Судскиот совет е дискриминација на дел од членовите и спротивно на основното начело на еднаквост на членовите на Судскиот совет (член 1 од Законот за Судскиот совет на РСМ).

3.- Понатаму, поднесената интерпелација не е во согласност со темелната вредност на уставниот поредок за поделба на државната власт на законодавна, извршна и судска и заложбите за независност на судската власт во однос на законодавната и извршна власт. Ова, од причина што интерпелацијата според правната теорија е дефинирана како постапка и инструмент за политичка контрола над Владата, член на Владата или на конкретен носител на јавна функција чија примарна цел е преку неа да се утврди политичка одговорност на субјектите према кои е поднесена.

Ваквата цел на интерпелацијата е во спротивност со наводите во самата интерпелација поднесена према мене, меѓу другото и поради тоа што, според наводите на подносителите, била нарушена во јавноста перцепцијата за судиите во врска со нивната независност, поаѓајќи од правото на граѓаните да им суди независен и непристрасен судија. Во таа смисла, според подносителите на интерпелацијата, судството би требало да се огледа во неговата независност и непристрасност во однос на законодавната и извршната власт, но и во однос на политичките партии, органите на државната управа и сите други институции. Судскиот совет како независен и самостоен орган во судството, треба да ја обезбедува и гарантира независноста и самостојноста токму на судската власт. Или, според моделот на независно и самостојно судство што е уреден со Уставот на Република Северна Македонија и со Законот за Судскиот совет на РСМ, Судскиот совет е тој што треба да биде гарант на независноста и самостојноста во судството. Токму затоа, Уставот пропишал норми чија цел е да ја овозможат и да ја гарантираат ваквата положба на Судскиот совет. Имено, во Амандманот XXVIII на Уставот и Амандманот XXIX кои во целост ги заменуваат членот 104 и членот 105 од Уставот на РСМ, утврдени се статусот и составот на Судскиот совет, траењето на мандатот на членовите на Судскиот совет и надлежностите на Советот, како и тоа дека условите и постапката за избор, како и условите и постапката за престанок на функцијата и разрешување на член на Советот се уредуваат со закон. Тој закон во овој случај е Законот за судски совет како *lex specialis* каде во член 31 уредено е во кој случај на член на Судскиот совет му престанува мандатот. Според тоа, наведените уставни и законски одредби треба да бидат формално-правна основа и гаранција дека судската власт ќе биде имуна на политички и секави други влијанија или дека врз судската власт нема да може да се врши политичка или друг вид на контрола.

Спротивно на ваквата интенција на Уставот на РСМ и на Законот за судски совет, во Собранието на РСМ група пратеници поднеле интерпелација против индивидуални членови на Судскиот совет наведувајќи дека со тој чин сакаат да ја подобрат независноста и самостојноста на

судството, особено во однос на законодавната и извршната власт, како и во однос на политичките партии, органите на државната управа и сите други институции, притоа не земајќи во предвид дека токму интерпелацијата претставува постапка и инструмент на политичка контрола.

Со тоа, всушност, е промашена целта на интерпелацијата, или кратко кажано, ако целта на интерпелацијата е да се подобри перцепцијата за судството како независно во однос на политиката, или судството да се отргне од контролата на политиката, тогаш нелогично е тоа да се прави токму преку инструмент на политичка контрола, каков што е интерпелацијата.

Со оглед дека интерпелацијата како инструмент за политичка контрола не може да предизвика директни последици по индивидуалните членови на Судскиот совет, таа не може да ги постигне ниту поединечните цели (да дојде до престанок на мандатот на член на Судскиот совет) ниту пак општите цели (да оневозможи политичка контрола врз Судскиот совет) бидејќи таа, по дефиниција, претставува инструмент за политичка контрола. Токму затоа, поднесените интерпелации се упад на законодавната во судската власт и грубо кршење на една од темелните вредности на уставниот поредок – поделба на државната власт на законодавна, извршна и судска (член 8 став 1 алинеја 4 од Уставот на РСМ).

4.- Во интерпелацијата наведени се неколку индивидуални дисциплински постапки што Судскиот совет ги водел во изминатиов период, во 2023 година, против одредени судии, кои само ја потврдуваат констатацијата дека се работи за обид за мешање на законодавната во судската власт. Ова, пред се поради фактот што во интерпелацијата наведени се конкретни податоци за тие постапки, како на пример дека на судија (без да биде наведено неговото име) утврдена му била дисциплинска мерка-намалување на месечна плата од 20% во траење од шест месеци, бидејќи судијата како известител ги одолговлекувал постапките и противзаконски постапувал и пресудувал во име на закон бидејќи знаел дека нема да биде разрешен туку ќе добие парична казна-шест месеци намалување на плата од 20%. Во друг случај била исто така изречена парична санкција со намалување на плата од 20% во траење од шест месеци поради тоа што судијата не побарал сопствено изземање иако дека неговата ќерка работела кај полномошникот на тужениот, со што предизвикал тешки последици кои се манифестирале со повреда на правото за правично судење и непристрасен суд, со што се создавала недоверба на граѓаните во судството. Наведен е и трет конкретен случај на изречена парична санкција но во овој случај со намалување на плата во износ од 30% во траење од шест месеци, затоа што, во случајот, биле доставувани пресуда за исплата на трошоци спротивно на член 107 со што била направена двојна исплата еднаш од Буџетот на РМ потоа и од Судскиот буџет, или затоа што биле доставувани предмети за исплата до Државното правобранителство пред нивната правосилност.

Наведено е исто така дека Европската Унија има забелешки за селективен пристап во дисциплинските постапки што доведува до неказнивост на одредени прекршоци, како и дека Советот не презема доволно активности за санкционирање на судии кои го нарушуваат угледот на судската функција, како и дека Судскиот совет не ја гарантирал во доволна мерка независноста на судството, и незадоволителна била транспарентноста на Советот, особено во процесите на именување, унапредување и разрешување на судии.

Исто така, во интерпелацијата наведено е дека било нејасно како во изминативе години Судскиот совет се грижел за угледот и довербата на граѓаните кон судството, при што како пример наведена е Програмата за работа на Судскиот совет за 2025 година, притоа, алудирајќи дека оваа програма била речиси идентична со програмите за изминатите шест години кога немало никакви резултати, туку напротив, состојбата се влошувала.

Во однос на ваквите наводи од интерпелацијата само накратко ќе посочам неколку моменти.

Сите овие наводи на подносителите, иако претставуваат обид за некаква конкретизација на наводни пропусти во работењето се многу паушални, извадени од контекст и неаргументирани, при што дел се должат на очигледно непознавање на состојбите во судството. Од друга страна, очигледен е обидот на подносителите да вршат ревизија на одредени дисциплински постапки водени од Судскиот совет против одредени судии и да навлегуваат во оправданоста на изречените дисциплински мерки за

кои Судскиот совет колективно одлучувал. Вака изречените дисциплински мерки не можат да бидат предмет на повторна оценка, дури ниту преку оваа интерпелација, но затоа нивното поставување како “аргумент” во прилог на интерпелацијата, всушност, претставува мешање на законодавната власт во ингеренциите на Советот и на судската власт, што е недозволиво, противуставно и незаконито. Но секако, не ги спречува подносителите на интерпелацијата или било кој друг пратеник во Собранието доколку има сознанија дека одредени одлуки на Судскиот совет се резултат на сторени казниви дела, тоа да го пријават кај надлежните органи поради нивно постапување по искажаните сомневања.

Притоа, повторно отсуствува индивидуализација на пропустите, поточно конкретни показатели каква е мојата, поточно улогата на Тања Чачарова Илиевска во овие констатации изнесени во интерпелацијата. Во таа смисла, добро е да посочам во однос на наброените дисциплински постапки дека во две од трите наведени дисциплински постапки во интерпелацијата, јас сум подносителот на барањето за поведување постапка за утврдување на одговорност на судијата. Тоа значи, дека сум ги детектирала сторените повреди од судиите и сум ја иницирала дисциплинската постапка пред Советот. Во таков случај, согласно Законот за Судскиот совет, доколку подносител на барањето е член на Судскиот совет, тој нема право да учествува во одлучувањето за утврдување на одговорноста на судијата и за евентуално негово разрешување или изрекување на друга дисдисциплинската мерка. Па каде е овде мојата одговорност?

Во однос на наводите кои се однесуваат на критики за Годишната програма за работа на Судскиот совет за 2025 година, ќе укажам дека содржината на истата е пропишана со Законот за Судскиот совет (член 37) и истата е едногласно усвоена на седница на Советот, а не е производ на петте членови на Советот, избрани од Собранието. Повторно, каде е одговорноста на петте членови избрани од Собранието?

5.- За крај, во однос на „уставно загарантираното право“ на пратениците да поднесуваат интерпелации према носителите на јавни функции, ќе ја посочам одредбата од член 68 став 1 алинеја 15 со која е утврдена надлежност на Собранието да врши политичка контрола и надзор над Владата и над другите носители на јавни функции што се одговорни пред Собранието. Оваа уставна одредба, намерно или ненамерно не се спомнува во поднесената интерпелација. Но, истата го наметнува прашањето, а имајќи го предвид и погоре образложеното во таа насока, дали членовите на Судскиот совет се одговорни за својата работа пред Собранието? Одговорот секако е негативен. Повикувањето на подносителите на „законскиот механизам“ уреден во членот 100 од Законот за Судскиот совет, според кој имала право законодавната власт да врши контрола над работата на Судскиот совет и да покренува иницијативи за разрешување, интерпелации на овие носители на јавни функции, е неосновано. Ваквото стојалиште е во спротивност со член 31, 34 и 35 од Законот за судскиот совет, како и со погоре цитираните уставни одредби. Од друга страна, останува фактот дека интерпелацијата претставува постапка и инструмент на политичка контрола, чија примена спрема членовите на Судскиот совет, се разбира како загрозување на темелната вредност на уставниот поредок на РСМ за поделба на државната власт на законодавна, извршна и судска, како упад на законодавната власт во судската власт и загрозување на независноста на судската власт.

Членот 100 од Законот на Судскиот совет, поконкретно одредбата од ставот 8, не им дава право на пратениците преку интерпелации да вршат политичка контрола и да утврдуваат политичка одговорност на членовите на Судскиот совет кои ги избира Собранието, туку доколку се следи духот на Законот, тоа е повик за расправа со цел заедничка соработка помеѓу законодавната и судска власт заради изнаоѓање на заеднички решенија за детектираните проблеми во судството, наведени во Извештајот.

6.- Што се однесува до мене, Тања Чачарова Илиевска и мојата работа како член на Судскиот совет на Република Северна Македонија, лично ги уверувам подносителите на оваа интерпелација, сите пратеници во Собранието на РСМ и граѓаните на РСМ дека досега постапував совесно, чесно и објективно и професионално во вршењето на обврските на член на Советот. Исто така, тврдам дека и во иднина, а не треба да имаат сомнеж во мојата честност, професионалност и работата во интерес на

граѓаните. Моите заложби за јакнење на транспарентноста, отчетноста и независноста на Судскиот совет и судството ќе продолжат и понатаму, се со цел за владеење на правото и враќање на довербата на граѓаните во судството. Поради тоа, не чувствувам морална нити професионална одговорност, сметам дека поднесената интерпелација во Собранието на РСМ против мене како член на Судскиот совет е неоснована и му предлагам на Собранието истата да не ја изгласа.

Скопје, 21.02.2025 година

Подносител,
Тања Чачарова Илиевска,
член на Судски совет на РСМ

